

– Riktig å få til en gjenoppbyggingsplan for kysttorsken

– Jeg vil tro at vi kan bidra til en gjenoppbyggingsplan for kysttorsken som kan godtas av ICES, sier forsker og faggruppelider Kjell Nedreaas ved Havforskningsinstituttet.

Han mener det er riktig av myndighetene å ta initiativ til en plan for gjenoppbygging av

kysttorskbestanden nå.

– At det har manglet en slik plan betyr imidlertid ikke at arbeidet med kysttorsken til nå har vært planløst, understreker Nedreaas, og viser til at gjenoppbygging har vært den overordnede målsetting fra første vernetiltak.

Nedreaas mener en plan vil kunne få ICES til «å slappe litt mer av» i forhold til kysttorsken. De vil vite at det er tatt affære, og man vil ha et verktøy til å måle utviklingen i bestandene. Kanskje kan det også komme et råd om forsiktig utnyttning av den nor-

ske kysttorsken, og kanskje kan planen bidra til å fjerne bestanden fra Artsdatabankens omdiskuterte rødliste.

Når Nedreaas mener det er grunn til en viss optimisme, så skyldes det mest resultatene fra kysttorsktoktet sist høst. Om ikke forskerne

kan slå i bordet med noen målbar vekst i bestandene - så er i hvertfall tilbakegangen flatet ut. – Positivt. Og vi har litt slakkere skuldre i nord. Men til gjengjeld rettes nå oppmerksomheten mot kysttorsken i sør. Der har vi utfordringer å ta fatt på.

GARNFISK: Ifølge Havforskningsinstituttets målinger er det mer enn 90 prosent sjanse for at den torsk som nå fiskes på Henningsværstraumen (bildet), er kysttorsk. FOTO: TERJE JENSEN

Kun øst i Lofoten

Kysttorsken dominerer torskfangstene øst i Lofoten.

Harald Senneseth på prøvetakingsfartøyet «Falkungen» forteller om 90 prosent kysttorsk i snitt i fangster fra Henningsværstraumen, Moholmen utenfor Svolvær og Austnesfjorden.

Bare en enkelt prøve fra en garnfangst på rundt 400 kilo fra Henningsværstraumen har vist tegn til skrei av betydning. I den var det «bare» 68 prosent kysttorsk.

Prøvene dokumenterer følgelig at det så langt ikke har vært noe innsig av skrei i Vestfjorden slik enkelte hadde visse forhåpninger om tidligere i vinter etter å ha sett fisk på grunt vann på yttersida av Lofoten.

Dette, kombinert med ei sydvestlig vindretning, har skapt nye forhåpninger til at det skal kunne bli et fiske av et visst omfang på de tradisjonsrike gytefeltene innover i Vestfjorden. Det mest tradisjonsrike av dem alle, Henningsværstraumen, har vært delvis stengt de siste årene fordi den svake kysttorskbestanden dominerer fullstendig i fangstene.

Prøvetakingsfartøyet «Falkungen» har vært i området og tatt øresteinsprøver fra fangster. De skal også tilbake dit seinere i mars. I tillegg tar Fiskeridirektoratet genetiske prøver fra det samme området. De har så langt tatt prøver fra 700 torsk, men alt er tatt i området like utenfor grensa til Henningsværboksen. Men det skal også tas prøver inne i boksen hvor bare juksaflåten og fritidsflåten slipper til. Hvis det kommer skrei, er det åpning i kysttorskvernet for å åpne også for andre redskapstyper inne i det verna området.

Det er allerede tatt slike prøver fra det stengte området i Borgundfjorden ved Ålesund. Fiskerne der rapporterte sist helg om innsig av skrei og innsigsfisk. Borgundfjorden ble stengt for garnfiske fra 1.mars.

Prøvene fra Austnesfjorden rett før helga landet på ganske nøyaktig 90 prosent kysttorsk. Garnfangstene fra Henningsværstraumen viste henholdsvis 93, 92 og 88 prosent kysttorsk, mens en prøve fra en snurrevadfangst også lå på 90 prosent av den verna varianten.

Ønsker plan for kysttorsken

ANALYSE

JON EIRIK OLSEN

I mangel av en gjenoppbyggingsplan for den norske kysttorskbestanden, setter ICES uttak til null. Nå vil departementet ha en plan på bordet.

et brev til Havforskningsinstituttet ber Fiskeri- og kystdepartementet om den nødvendige faglige støtte til å etablere en gjenoppbyggingsplan som tilfredsstillende Det internasjonale havforskningsrådets (ICES) krav.

Akseptert uttak

På begynnelsen av 2000-tallet

Det er imidlertid et spørsmål om de eksisterende tiltak er tilstrekkelige

Fiskeri- og kystdepartementet

mente forskerne at tilbakegangen i kysttorskbestanden begynte å bli kritisk, og i 2004 kom de første tiltakene.

Siden har tiltakene blitt utvidet og justert, med tanke på å begrense fisket av kysttorsk.

Tiltakene har møtt sterk motbør, og på tross av nullanbefalingene har norske myndigheter akseptert et visst uttak av kysttorsk.

Klare krav

ICES har lenge etterlyst en gjenoppbyggingsplan, og rådet mener en slik plan skal inneholde overvåking av bestandsutviklingen, klare kriterier for gjenåpning av fisket, og en overvåking av et framtidig fiske.

Departementet forutsetter at de eksisterende vernetiltakene vil være sentrale elementer i planen, men påpeker: «Det er et

spørsmål om de eksisterende tiltak er tilstrekkelige for å imøtekomme de krav ICES stiller for å kunne definere en forvaltningsplan til å være i tråd med føre-var-prisippet».

Et nytt varsku til kystfiskerne med andre ord, og en understreking av at en plan ikke automatisk gir internasjonal aksept for dagens uttak.

Uregistrert fiske

Fra fiskere og fiskerorganisasjoner har vernetiltakene vært sterkt omdiskutert, med Borgundfjorden og Henningsværboksen som stikkord.

Mange har ment at effekten av denne typen begrensninger midt i skreisesongen eksempelvis må settes opp mot konsekvensene av «pålagt» fiske på det som kan være hovedsakelig kysttorsk på kysten i nord utover høsten og vinteren. Fiskersiden har også bedt om fangstovervåking hele året, slik at effekten kan avleses på torskelandingene. En gjenoppbyggingsplan kan gi nytt liv til denne typen krav og vurderinger.

Viktige faktorer

Departementet peker også spesielt på turist- og fritidsfisket som en viktig faktor, ettersom ICES har uttalt

FAKTA: KYSTTORSKVERN

Omfattende sett av reguleringer innrettet mot å begrense beskatningen av en kysttorskbestand på lavt nivå.

To verneområder er verna for alle andre redskaper enn snøre, nemlig Borgundfjorden utenfor Ålesund og Henningsværboksen mellom Svolvær og Henningsvær i Lofoten.

Fra 62-graden og nordover er torskefisket begrenset av fjordlinjer hvor bare den mindre flåten får fiske innenfor.

at dette mer eller mindre uregistrerte fisket har ført til for lave anslag for landinger av kysttorsk. Havforskningsinstituttet er i gang med en overvåking av denne delen av beskatningen.

Målet er å kunne påvirke ICES kvoteråd for 2010. Departementet innsier imidlertid at tiden kan bli knapp, men ber likevel havforskerne om å prøve å få i gang en prosess som kan ha en effekt på det internasjonale rådgivningsarbeidet som skal gjennomføres i år.

jon.eirik.olsen@fbfi.no
Telefon: 77 05 90 22

terje.jensen@fbfi.no